

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра культурології та менеджменту соціокультурної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.**

19 лютого 2016 р.

НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО

РОБОЧА ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

підготовки МАГІСТРІВ

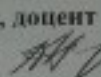
галузі знань 03 Гуманітарні науки

спеціальності 034 "КУЛЬТУРОЛОГІЯ"

освітньої програми КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Луцьк — 2016

Робоча програма навчальної дисципліни «Народне мистецтво» для студентів спеціальності 034. Культурологія
" " 2016 р. - 17 с.

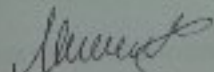
Розробник: Столярчук Н.М., доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології та менеджменту соціокультурної діяльності

Рецензент: Кондратик О.В., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та релігієзнавства

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри культурології та менеджменту соціокультурної діяльності, протокол № 2 від 08.09 2016 р.

Завідувач кафедри Давидюк В.Ф.

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету соціальних наук, протокол № 1 від 22.09 2016 р.

Голова науково-методичної комісії факультету Кондратик О.В.

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету, протокол № 2 від 19.10 2016 р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни “Народне мистецтво” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності “Культурологія”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є народне мистецтво як основа становлення, буття і функціонування художньої культури людства.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальний курс логічно та змістовно-методично пов'язаний з курсами з первісної культури, естетики та філософії мистецтва, історії української культури, історії мистецтва.

Програма навчальної дисципліни складена з таких **змістових модулів**:

1. Народна творчість – основа художньої культури людства.
2. Народне мистецтво України як невід'ємна складова матеріальної та духовної культури українського народу

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Народне мистецтво” є вивчення сутності народного мистецтва, історичних закономірностей його еволюції, а також визначення специфіки та самобутності традиційних видів народного мистецтва України.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Народне мистецтво” є:

- ознайомлення студентів зі специфікою народної творчості, закономірностями її розвитку, а також способами побутування і видово-жанровою системою;
- сформувати у студентів уявлення про орнаментальні, типологічні і технічні особливості основних видів народного мистецтва;
- розвинути естетичне і емоційне ставлення до проявів народної творчості.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент повинен:

Знати:

- етно-регіональні особливості основних традиційних видів народного мистецтва;
- жанрову систему народного мистецтва, специфічні характеристики кожного з

жанрів;

- характерні прийоми декорування мистецьких творів ужиткового характеру;
- основні мистецькі центри; відомі музеї, що містять колекції творів українського декоративно-прикладного мистецтва.

- етапи розвитку та наукові школи української фольклористики;

вміти :

- володіти навичками культурологічного аналізу мистецького твору;

- аналізувати наукову літературу з проблем народної творчості і мистецтва;

- володіти певними прийомами декорування мистецьких творів ужиткового характеру;

- методично грамотно використовувати в професійній діяльності знання та вміння отримані в процесі вивчення курсу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **120годин/ 4 кредити ECTS.**

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. Народна творчість – основа художньої культури людства.

Тема 1. Вступ до курсу « Народне мистецтво».

Мета та завдання курсу. Феномен народної творчості. Характер відтворення навколишньої дійсності, побудови художніх образів в усній та декоративній творчості народу. Теми, мотиви, форми народної творчості. Спадкоємність, стійкість художніх традицій народного мистецтва. Поліжанровість фольклору. Вивчення місцевих народнопоетичних традицій в працях Р.Кирчіва, Л.Орел, О.Дея, Ф.Колесси та ін..

Тема 2. Декоративно-прикладне мистецтво як прояв народної творчості.

Передумови зародження предметної творчості. Морфологічна класифікація декоративного мистецтва за матеріалами, технологічними особливостями, функціональними ознаками. Орнаментальні, типологічні і технічні особливості основних видів декоративного мистецтва. Народне, професійне та самодіяльне декоративно-

прикладне мистецтво. Характеристика орнаментальних форм декоративно-прикладного мистецтва України.

Тема 3. Календарно-обрядова та позакалендарна обрядова поезія.

Характеристика основних календарних обрядів та жанрів календарно-обрядової поезії. Класифікація календарно-обрядової поезії: ритуальні пісні-команди, заклинальні пісні, величальні пісні. Позакалендарна обрядова поезія. Весільний та похоронний обряди. Українська міфологія. Пантеон давньоукраїнських божеств.

Тема 4. Ліричні народні пісні, танцювальні пісні та пісні літературного походження.

Проблема класифікації ліричних пісень. Громадсько-побутова лірика і її цикли: козацькі, чумацькі, рекрутські, кріпацькі, заробітчанські та ін. пісні. Родинно-побутова лірика, основними мотивами якої є кохання, жіноча доля та материнство. Танцювальні пісні. Єдність слова й мелодії в танцювальних піснях. Коломийки. Пісні літературного походження. Поетичні твори 17 – 20 ст.. Проблема фольклоризації літературних творів.

Тема 5. Фольклорна проза. Казки, малі прозові жанри.

Казка як специфічний жанр фольклорної прози. Проблема жанрового визначення казки. Принципи класифікації казки. Міф, бувальщина, легенда, анекдот, народна новела, народне оповідання тощо. Малі прозові жанри. Прислів'я, приказки, народні побажання, привітання, каламбури. Проблематика жанру, класифікація паремій. Композиція, образність, ритміка, римування у пареміях. Особливості жанру загадки.

Змістовий модуль 2. Народне мистецтво України як невід'ємна складова матеріальної та духовної культури українського народу.

Тема 6. Українська народна витинанка.

Виникнення витинанки на Україні. Типологічні групи та декоративні особливості української традиційної витинанки. Символіка окремих орнаментальних груп. Особливості народної витинанки початку ХХ століття та творів сучасних майстрів. Розвиток художньої обробки паперу в історичному розрізі. Художньо-стилістичні

особливості традиційних та сучасних паперових прикрас інтер'єрного призначення. Техніки колаж, аплікація, квілінг, орігамі, скраббукінг.

Тема 7. Традиції плетення з рослинних матеріалів на Україні.

Характерні особливості роботи з матеріалами рослинного походження. Плетення з лози, соломи, рогозу, кори, лика. Типологія виробів. Техніки плетіння. Суцільне плетіння.

Хрестикова техніка. Візерунчасте плетіння. Осередки лозоплетіння та рогозоплетіння на Україні. Техніка створення виробів з сіна.

Тема 8. Писанкарство. Символічне та обрядове значення декорування писанок.

Художні відмінності декорування яєць в різних регіонах України. Символіка орнаментальних мотивів у писанкарстві. Техніка воскового розпису з допомогою писака.

Техніка виконання шпилькового розпису. Особливості виконання дряпанки. Сучасні техніки декорування великодніх яєць (бісероплетення, декупаж, оздоблення текстилем та ін.).

Тема 9. Регіональні особливості української народної вишивки та ткацтва.

Історія розвитку мистецтва вишивки на Україні. Регіональні особливості вишивки.

Різноманіття її традиційних технік. Традиції ткацтва на Україні. Єдність орнаменту, засобів вираження, колірної гами української вишивки та ткацтва. Символіка кольору в народному текстилі. Характерні орнаментальні особливості оздоблення українського народного вбрання.

Тема 10. Народне вбрання України як художньо-образна система.

Багатогранність і різноманітність традиційної українського народного одягу.

Регіональні відмінності у колориті, орнаментиці, крої народного вбрання на території України. Типологія компонентів народного строю.

Тема 11. Українська народна кераміка. Українська народна іграшка, її види.

Історія розвитку мистецтва кераміки на Україні. Типологія форм та принципи декорування керамічних виробів. Особливості матеріалів. Типологія виробів. Найбільш відомі осередки виготовлення кераміки на Україні. Кераміка Київщини. Прикметні ознаки дибинецьких та васильківських гончарних виробів. Кераміка

Полтавщини. Опішнянська гончарна пластика. Гуцульська кераміка. Чорнолощена (димлена) кераміка. Технологічні, колористичні та декораційні особливості керамічних виробів.

Народні українські іграшки. Керамічні, дерев'яні, текстильні іграшки. Гуцульська іграшка з сиру. Типологічні групи іграшок - посуд, фігурки, свищики, тощо. Українська традиційна текстильна лялька. Лялька-мотанка як оберіг в українській родині. Її різновиди.

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання — залік.

Залік з навчальної дисципліни “Народне мистецтво” проводиться згідно “Положення про поточне та підсумкове оцінювання студентів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу (п. 5.2.1., 5.2.2., 5.2.3)”.

4. Методи та засоби діагностики успішності навчання.

Навчальний процес не можна здійснювати без надійного зворотного зв'язку, без контролю за його ходом і результатами.

У системі контролю знань студентів у вищих навчальних закладах розрізняють поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюють протягом навчальних семестрів, а підсумковий — наприкінці семестрів.

Поточний контроль відіграє важливу роль у підвищенні ефективності навчального процесу. Традиційними формами проведення поточного контролю є відповіді студентів на семінарських і практичних заняттях, індивідуальна співбесіда, колоквиум і контрольна робота.

Особливим видом контрольних робіт є модульні контрольні роботи, які проводяться з певної частини навчальної дисципліни (модулю) і передбачаються робочою навчальною програмою дисципліни.

Підсумковий контроль. Проводиться у формі семестрового заліку.

5. Список джерел.

1. Бріцина О.Ю. Українська народна соціально-побутова казка (специфіка та функціонування) / О.Ю. Бріцина – К.: Наукова думка, 1989. – 150с.
2. Воропай О. Звичаї нашого народу . / О. Воропай -Т.1. -К.: Оберіг, 1991. - 342 с.
3. Гургула І. Народне мистецтво західних областей України. / І. Гургула – К.: Мистецтво, 1966. – 80 с.
4. Жоголь Л. Декоративное искусство в современном интерьере. / Л. Жоголь – К.: Будівельник, 1986. – 200 с.
5. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». / Т. Кара-Васильєва, З. Чегусова – К.: Либідь, 2005. – 280 с.
6. Кара-Васильєва Т. Творці дивосвіту. / Т. Кара-Васильєва – К.: Рад.шк.,1984. – 175с.
7. Кириченко М.А. Український народний декоративний розпис. / М.А. Кириченко– К.: Знання – Прес, 2006. – 228 с.
8. Найден О. Українська народна іграшка. / О. Найден – К.: Арт Ек, 1999. – 256 с.
9. Найден О. Орнамент українського народного розпису: витoki, традиції, еволюція. /О. Найден – К.: Наукова думка, 1989. – 162 с.
10. Попов Б., Ігнатов В., Степко М. та ін. Життя етносу: соціокультурні нариси. / Б.Попов, В.Ігнатов, М.Степко – Київ: Либідь, 1997. – 268с .
11. Селівачов М. Лексикон української орнаментики. / М. Селівачов – К.: Ред.вісника “АНТ”, 2005. – 399 с.
12. Скорик М.М. З джерел писанкового орнаменту./ М.М. Скорик //Народна творчість та етнографія. – 1988. – №4. – С.76
13. Скрипник Г. Етнографічні музеї України. / Г. Скрипник – К.: Наук.думка, 1989. – 303 с.
14. Станкевич М. Українські витинанки. / М. Станкевич – К.: Наук. думка, 1986. – 124 с.

15. Степко М. Буття етносу. Витоки, сучасність, перспективи. / М. Степко - Київ: Знання, 1998. – 248с.

Інтернет - ресурси

1. www.education.gov.ua - сайт Міністерства освіти і науки України.
2. www.nbuv.gov.ua - сайт бібліотеки імені В.Вернадського.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра культурології та менеджменту соціокультурної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації**

проф. Гаврилюк С. В

2016 р.

НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО

РОБОЧА ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

підготовки МАГІСТРІВ

галузі знань 034 Гуманітарні науки

спеціальності 034 “КУЛЬТУРОЛОГІЯ”

освітньої програми КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Робоча програма навчальної дисципліни «Народне мистецтво» для студентів спеціальності 034 Культурологія
“ “ 2016 р. - 17 с.

Розробник: Столярчук Н.М., доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології та менеджменту соціокультурної діяльності

Рецензент: Кондратик О.В., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та релігієзнавства

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри культурології та менеджменту соціокультурної діяльності ,
протокол № від 2016 р.

Завідувач кафедри Давидюк В.Ф.

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету соціальних наук, протокол № від 2016 р.

Голова науково-методичної комісії факультету Кондратик Л.Й.

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету , протокол № від 2016 р.

1. Опис навчальної дисципліни.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів 4	Шифр і назва галузі знань 03 - Гуманітарні науки	вибіркова
	Шифр і назва спеціальності 034 - “Культурологія”	
Модулів 2	Спеціальність “Культурологія”	Рік підготовки V
Змістових модулів 2		Семестр IX
Загальна кількість годин 120 год.	Освітня програма “Культурологія”	Лекції 22 год.
		Практичні (семінари) 22 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання) аудиторних 2,5 самостійних 4	Освітній ступень “Магістр”	Самостійна робота 68 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Народне мистецтво” є вивчення сутності народного мистецтва, історичних закономірностей його еволюції, а також визначення специфіки та самобутності традиційних видів народного мистецтва України.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Народне мистецтво” є:

- ознайомлення студентів зі специфікою народної творчості, закономірностями її розвитку, а також способами побутування і видово-жанровою системою;
- сформувати у студентів уявлення про орнаментальні, типологічні і технічні особливості основних видів народного мистецтва;
- розвинути естетичне і емоційне ставлення до проявів народної творчості.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент повинен

знати:

- етно-регіональні особливості основних традиційних видів народного мистецтва;
- жанрову систему народного мистецтва, специфічні характеристики кожного з жанрів;
- характерні прийоми декорування мистецьких творів ужиткового характеру;
- основні мистецькі центри; відомі музеї, що містять колекції творів українського декоративно-прикладного мистецтва.
- етапи розвитку та наукові школи української фольклористики;

вміти :

- володіти навичками культурологічного аналізу мистецького твору;
- аналізувати наукову літературу з проблем народної творчості і мистецтва;
- володіти певними прийомами декорування мистецьких творів ужиткового характеру;
- методично грамотно використовувати в професійній діяльності знання та вміння отримані в процесі вивчення курсу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **120годин/ 4 кредити ECTS.**

2. Програма навчальної дисципліни

**Змістовий модуль 1. Народна творчість – основа художньої культури лю-
дства.**

Тема 1. Вступ до курсу « Народне мистецтво».

Мета та завдання курсу. Феномен народної творчості. Характер відтворення навколишньої дійсності, побудови художніх образів в усній та декоративній творчості народу. Теми, мотиви, форми народної творчості. Спадкоємність, стійкість художніх традицій народного мистецтва. Поліжанровість фольклору. Вивчення народнопоетичних традицій в працях Р.Кирчіва, Л.Орел, О.Дея, Ф.Колесси та ін..

Тема 2. Декоративно-прикладне мистецтво як прояв народної творчості.

Передумови зародження предметної творчості. Морфологічна класифікація декоративного мистецтва за матеріалами, технологічними особливостями, функціональними ознаками. Орнаментальні, типологічні і технічні особливості основних видів декоративного мистецтва. Народне, професійне та самодіяльне декоративно-прикладне мистецтво. Характеристика орнаментальних форм декоративно-прикладного мистецтва України.

Тема 3. Календарно-обрядова та позакалендарна обрядова поезія.

Характеристика основних календарних обрядів та жанрів календарно-обрядової поезії. Класифікація календарно-обрядової поезії: ритуальні пісні-команди, заклиральні пісні, величальні пісні. Позакалендарна обрядова поезія. Весільний та похоронний обряди. Українська міфологія. Пантеон давньоукраїнських божеств.

Тема 4. Ліричні народні пісні, танцювальні пісні та пісні літературного походження.

Проблема класифікації ліричних пісень. Громадсько-побутова лірика і її цикли: козацькі, чумацькі, рекрутські, кріпацькі, заробітчанські та ін. пісні. Родинно-побутова лірика, основними мотивами якої є кохання, жіноча доля та материнство. Танцювальні пісні. Єдність слова й мелодії в танцювальних піснях. Коломийки. Пісні літературного походження. Поетичні твори 17 – 20 ст.. Проблема фольклоризації літературних творів.

Тема 5. Фольклорна проза. Казки, малі прозові жанри.

Казка як специфічний жанр фольклорної прози. Проблема жанрового визначення казки. Принципи класифікації казки. Міф, бувальщина, легенда, анекдот, народна новела, народне оповідання тощо. Малі прозові жанри. Прислів'я, приказки, народні побажання, привітання, каламбури. Проблематика жанру, класифікація паремій. Композиція, образність, ритміка, римування у пареміях. Особливості жанру загадки.

Змістовий модуль 2. Народне мистецтво України як невід'ємна складова

матеріальної та духовної культури українського народу.

Тема 6. Українська народна витинанка.

Виникнення витинанки на Україні. Типологічні групи та декоративні особливості української традиційної витинанки. Символіка окремих орнаментальних груп. Особливості народної витинанки початку ХХ століття та творів сучасних майстрів. Розвиток художньої обробки паперу в історичному розрізі. Художньо-стилістичні особливості традиційних та сучасних паперових прикрас інтер'єрного призначення.

Техніки колаж, аплікація, квілінг, орігамі, скраббукінг.

Тема 7. Традиції плетення з рослинних матеріалів на Україні.

Характерні особливості роботи з матеріалами рослинного походження. Плетення з лози, соломи, рогозу, кори, лика. Типологія виробів. Техніки плетіння. Суцільне плетіння. Хрестикова техніка. Візерунчасте плетіння. Осередки лозоплетіння та рогозоплетіння на Україні. Техніка створення виробів з сіна.

Тема 8. Писанкарство. Символічне та обрядове значення декорування писанок.

Художні відмінності декорування яєць в різних регіонах України. Символіка орнаментальних мотивів у писанкарстві. Техніка воскового розпису з допомогою писака.

Техніка виконання шпилькового розпису. Особливості виконання дряпанки. Сучасні техніки декорування великодніх яєць (бісероплетення, декупаж, оздоблення текстилем та ін.).

Тема 9. Регіональні особливості української народної вишивки та ткацтва.

Історія розвитку мистецтва вишивки на Україні. Регіональні особливості вишивки. Різноманіття її традиційних технік. Традиції ткацтва на Україні. Єдність орнаменту, засобів вираження, колірної гами української вишивки та ткацтва. Символіка кольору в народному текстилі. Характерні орнаментальні особливості оздоблення українського народного вбрання.

Тема 10. Народне вбрання України як художньо-образна система.

Багатогранність і різноманітність традиційної українського народного одягу.

Регіональні відмінності у колориті, орнаментиці, крої народного вбрання на території України. Типологія компонентів народного строю.

Тема 11. Українська народна кераміка. Українська народна іграшка, її види.

Історія розвитку мистецтва кераміки на Україні. Типологія форм та принципи декорування керамічних виробів. Особливості матеріалів. Типологія виробів. Найбільш відомі осередки виготовлення кераміки на Україні. Кераміка Київщини. Прикметні ознаки дибинецьких та васильківських гончарних виробів. Кераміка Полтавщини. Опішнянська гончарна пластика. Гуцульська кераміка. Чорнолощена (димлена) кераміка. Технологічні, колористичні та декораційні особливості керамічних виробів.

Народні українські іграшки. Керамічні, дерев'яні, текстильні іграшки. Гуцульська іграшка з сиру. Типологічні групи іграшок - посуд, фігурки, свищики, тощо. Українська традиційна текстильна лялька. Лялька-мотанка як оберіг в українській родині. Її різновиди.

4. Структура навчальної дисципліни.

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (семін.)	Лаб.	Конс.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Народна творчість – основа художньої культури лю- дства.							
Тема 1. Вступ до курсу « Народне мистецтво».	22	2	2			18	
Тема 2. Декоративно-прикладне мистецтво як прояв народної творчості.	12	2	2		4	4	
Тема 3 Календарно-обрядова та	10	2	2			6	

позакалендарна обрядова поезія.							
Тема 4. Ліричні народні пісні, танцювальні пісні та пісні літературного походження.	8	2	2			4	
Тема 5. Фольклорна проза. Казки, малі прозові жанри.	8	2	2			4	
Разом за змістовим модулем 1	60	10	10		4	36	
Змістовий модуль 2. Народне мистецтво України як невід’ємна складова матеріальної та духовної культури українського народу.							
Тема 6. Українська народна витинанка.	6	2				4	
Тема 7. Традиції плетіння з рослинних матеріалів на Україні.	6	2				4	
Тема 8. Писанкарство. Символічне та обрядове значення декорування писанок.	10	2	2			6	
Тема 9. Регіональні особливості української народної вишивки та ткацтва.	16	2	4		4	6	
Тема 10. Народне вбрання України як художньо-образна система.	12	2	4			6	
Тема 11. Українська народна кераміка. Українська народна іграшка, її види.	10	2	2			6	
Разом за змістовим модулем 2	60	12	12		4	32	
Усього годин.	120	22	22		8	68	

5. Теми практичних (семінарських)/лабораторних занять.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Вступ до курсу «Народне мистецтво».	2

	<p>1. Етнічна культура: сутність і особливості, прояви, носії.</p> <p>2. Народна творчість як феномен. Історична генеза народної творчості.</p> <p>3. Теми, мотиви, форми народної творчості.</p> <p>4. Видова і жанрова система народного мистецтва.</p>	
2	<p>Декоративно-прикладне мистецтво як прояв народної творчості.</p> <p>1. Морфологічна класифікація декоративного мистецтва.</p> <p>2. Орнаментальні, типологічні і технічні особливості основних видів декоративного мистецтва.</p> <p>3. Народне, професійне та самодіяльне декоративно-прикладне мистецтво.</p> <p>4. Характеристика орнаментальних форм декоративно-прикладного мистецтва України.</p>	2
3	<p>Календарно-обрядова та позакалендарна обрядова поезія. Українська міфологія.</p> <p>1. Характеристика календарно-обрядової поезії.</p> <p>2. Класифікація календарно-обрядової поезії.</p> <p>3. Позакалендарна обрядова поезія.</p> <p>4. Весільний обряд.</p> <p>5. Похоронний обряд.</p> <p>6. Українська міфологія.</p>	2
4	<p>Ліричні народні пісні, танцювальні пісні та пісні літературного походження.</p> <p>1. Громадсько-побутова лірика і її цикли: козацькі, чумацькі, рекрутські, кріпацькі, заробітчанські та ін. пісні.</p> <p>2. Родинно-побутова лірика.</p> <p>3. Танцювальні пісні. Коломийки.</p> <p>4. Пісні літературного походження.</p>	2
5	<p>Фольклорна проза. Казки, малі прозові жанри.</p> <p>1. Казка як специфічний жанр фольклорної прози.</p> <p>2. Міф, бувальщина, легенда, народна новела, народне оповідання.</p> <p>3. Малі прозові жанри. Прислів'я, приказки, народні побажання, привітання, каламбури.</p> <p>4. Особливості жанру загадки.</p>	2
6	<p>Писанкарство. Символічне та обрядове значення декорування писанок.</p> <p>1. Регіональні особливості писанкового розпису на Україні.</p> <p>2. Символіка орнаментальних мотивів у писанкарстві.</p> <p>3. Техніка воскового розпису з допомогою писака.</p> <p>Техніка виконання шпилькового розпису.</p>	2

	4.Сучасні техніки декорування великодніх яєць(бісероплетення, декупаж, оздоблення текстилем та ін.).	
7	Регіональні особливості української народної вишивки та ткацтва. 1.Історія розвитку мистецтва вишивки на Україні. 2.Регіональні особливості вишивки. 3.Традиції ткацтва на Україні. 4.Символіка кольору в народному текстилі. 5.Характерні орнаментальні особливості оздоблення українського народного вбрання.	4
8	Народне вбрання України як художньо-образна система. 1.Регіональні відмінності у колориті, орнаментиці, крої народного вбрання України. 2.Народний одяг Карпат. 3.Народний одяг Волині та Полісся. 4.Народний одяг Наддніпрянщини. 5.Народний одяг Сходу та Півдня України. 6.Типологія компонентів народного строю.	4
9	Українська народна кераміка. 1.Історія розвитку мистецтва кераміки на Україні. 2.Типологія форм керамічних виробів. 3.Кераміка Київщини. 4.Кераміка Полтавщини. 5.Гуцульська кераміка. 6.Чорнолощена (димлена) кераміка.	2
	Разом	22

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Етнічна культура і національна культура: порівняльний аналіз.	4
2	Експлікація понять: народ, народність, нація, національна самосвідомість.	6
3	Експлікація понять: народна творчість, народне мистецтво, усна народна творчість, фольклор, примітив, примітивізм.	6
4	Декоративно-прикладне мистецтво як прояв народної	4

	творчості.	
5	Календарно-обрядова та позакалендарна обрядова поезія. Українська міфологія.	4
6	Ліричні народні пісні, танцювальні пісні та пісні літературного походження.	4
7	Історико-героїчний епос українського народу.	4
8	Фольклорна проза. Казки, малі прозові жанри.	4
9	Українська народна витинанка.	4
10	Традиції плетення з рослинних матеріалів на Україні.	4
11	Писанкарство. Символічне та обрядове значення декорування писанок.	6
12	Регіональні особливості української народної вишивки та ткацтва.	6
13	Народне вбрання України як художньо-образна система.	6
14	Українська народна іграшка, її види .	4
15	Українська народна кераміка.	2
	Разом	68

7. Індивідуальні завдання.

ІНДЗ - Індивідуальне науково-дослідне завдання виконується на основі знань, умінь та навичок, одержаних під час лекційних та практичних занять, а також є результатом самостійної роботи. *ІНДЗ* передбачає підготовку творчих есе-рефератів та їх захист у форматі презентації. Звіт про виконання *ІНДЗ* подається у вигляді скріпленого зошита (реферата) з титульною сторінкою стандартного зразка і внутрішнім наповненням із зазначенням всіх позицій змісту завдання (з об'ємом до 10 арк.). Максимальна кількість балів, які може отримати студент за виконання *ІНДЗ* - 7.

Для дисципліни «Народне мистецтво» пропонується *ІНДЗ* у вигляді розгорнутої характеристики фольклорного жанру за вибором студента.

Перелік пропонованих тем:

Легенди. Народні оповідання і бувальщини. Народні анекдоти. Байки та притчі. Думи. Історичні пісні. Балади. Казки. Соціально-побутові казки. Замовляння. Коли-

скові пісні. Пісні про кохання. Пісні про родинне життя. Жартівливі пісні. Коломийки. Козацькі пісні. Чумацькі пісні. Рекрутські і солдатські пісні. Наймитські пісні. Стрілецькі і повстанські пісні. Пісні де згадується українська сорочка. Колядки і щедрівки. Веснянки. Русальні пісні. Купальські пісні. Жнивні пісні. Весільні пісні. Дитячі пісні. Вертепна драма. Обряди «Коза» і «Маланка». Прислів'я і приказки. Загадки.

8. Методи навчання

Значення методів навчання і виховання як складової у навчально-виховному процесі зумовлене тим, що вони є засобами реалізації педагогічних цілей. Від методів навчання значною мірою залежить не тільки обсяг та глибина набутих студентами знань, сформованість у них професійних умінь і навичок, а й розвиток їхнього творчого мислення, інтелектуальний розвиток загалом. Підвищенню ефективності навчально-виховного процесу, успішному досягненню педагогічних цілей при вивченні курсу “Народне мистецтво” сприяють такі методи навчання:

1. За джерелами отримання знань:

- Словесні методи (лекція, бесіда, консультація, самостійна робота студента з навчальною літературою);
- Наочні методи, що передбачають зорове сприйняття;
- Практичні методи, що спрямовані на формування у студентів умінь і навичок застосування набутих знань на практиці (лабораторні роботи, виконання вправ);

2. За характером дидактичних завдань:

- Методи набуття нових знань;
- Методи перевірки та оцінювання знань;
- Методи закріплення знань.

3. За логічними шляхами засвоєння знань:

- Історичний метод, логічний метод, аналітичний метод, синтетичний метод, метод аналогії, метод гіпотези.

4. За суб'єктом діяльності:

- Методи викладання, методи навчання.

5. За характером і рівнем пізнавальної діяльності студентів:

- Пояснювально-ілюстративний, проблемний метод, метод систематичного і фрагментарного, інтенсивного (поглибленого) і екстенсивного (оглядового), аргументованого і постульованого розгляду навчального матеріалу на лекціях та семінарах.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання — залік.

Залік з навчальної дисципліни “Нація і націоналізм: світовий досвід та український контекст” проводиться згідно “Положення про поточне та підсумкове оцінювання студентів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу (п. 5.2.1., 5.2.2., 5.2.3)”.

Питання до заліку з курсу “Народне мистецтво”:

1. Народне мистецтво як джерело духовності. Закономірності розвитку народного мистецтва.
2. Структура видів декоративного мистецтва.
3. Декоративно-прикладне мистецтво, його види.
4. Регіональні відмінності традиційних ремесел і промислів. Основні мистецькі осередки.
5. Народне, професійне декоративно-прикладне мистецтво та самодіяльна художня творчість.
6. Орнамент. Оберегові властивості та символіка кольору. Семантика характерних образів.
7. Витинанка. Прийоми виготовлення ажурної і силуетної витинанки.
8. Розпис на склі.
9. Мистецтво гончарства на Україні.
10. Писанкарство.
11. Символіка орнаментальних мотивів у писанкарстві.
12. Українські вибійчані тканини.
13. Технічні особливості виконання гарячого та холодного батика.
14. Стилистичні риси одягу окремих етнографічних регіонів України.
15. Техніка петриківського розпису.
16. Техніки української вишивки.
17. Види різьблення по дереву.

18. Традиції українського узорного ткацтва.
19. Верховні боги давніх українців.
20. Жіночі божества, їх місце у давньослов'янському пантеоні.
21. Українська демонологія.
22. Жанрова система українського фольклору.
23. Прозові жанри українського фольклору.
24. Легенди та перекази.
25. Балада. Баладні сюжети.
26. Весільний обряд. Його структура.
27. Пісні про кохання та дошлюбні стосунки.
28. Родинно-побутові пісні.
29. Історичні та суспільно-побутові балади.
30. Казки України.

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання.

Навчальний процес не можна здійснювати без надійного зворотного зв'язку, без контролю за його ходом і результатами.

У системі контролю знань студентів у вищих навчальних закладах розрізняють поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюють протягом навчальних семестрів, а підсумковий — наприкінці семестрів.

Поточний контроль відіграє важливу роль у підвищенні ефективності навчального процесу. Традиційними формами проведення поточного контролю є відповіді студентів на семінарських і практичних заняттях, індивідуальна співбесіда, колоквиум і контрольна робота.

Особливим видом контрольних робіт є модульні контрольні роботи, які проводяться з певної частини навчальної дисципліни (модулю) і передбачаються робочою навчальною програмою дисципліни.

Підсумковий контроль. Проводиться у формі семестрового заліку.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль (маx = 40 балів)		Модульний контроль (маx = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	
Змістовий модуль 1 (5 занять)	Змістовий модуль2 (6 занять)	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2
15	18	7	30	30
100				

Таблиця 3

**Максимальна кількість балів,
яку може отримати студент за види навчальних робіт:**

Семінарські заняття - (за роботу на одному занятті – 3 бали; у тому числі – відповідь на питання – 2 бали, доповнення – 1 бал) – 33бали;
 модульна контрольна робота №1 – 30 балів;
 модульна контрольна робота №2 – 30 балів
 індивідуальне навчально-дослідне завдання – 7 балів;

Критерії оцінювання:

Семінарських занять:

- змістовність, глибина висвітлення проблеми;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- власна точка зору на проблему;
- засвоєння категоріального апарату;
- опрацювання джерел з теми заняття;
- вміння зробити висновки, узагальнення;
- активна участь в обговоренні та дискусіях.

Самостійної та індивідуальної роботи (проблемні завдання, реферати, творчі роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання):

- поглиблене вивчення джерел,
- опрацювання категоріального апарату;
- актуальність та складність обраної проблеми;
- змістовність, глибина розкриття теми;
- творчий підхід, самостійність мислення;
- опрацювання літератури: кількісні і якісні параметри.

- Шкала оцінювання:

90-100 балів – відмінно;

75-89 балів – добре;

60-74 бали – задовільно;

1-59 балів – незадовільно.

Переведення підсумкових семестрових оцінок, які виражені у балах за багатобальною шкалою, в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS здійснюється відповідно до цієї таблиці:

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	Зараховано
75-81	C	Добре	Зараховано
67-74	D	Задовільно	Зараховано
60-66	E	Задовільно	Зараховано
1-59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

12.Список джерел.

1. Бріцина О.Ю. Українська народна соціально-побутова казка (специфіка та функціонування) / О.Ю. Бріцина – К.: Наукова думка, 1989. – 150с.
2. Воропай О. Звичаї нашого народу . / О. Воропай -Т.1. -К.: Оберіг, 1991. - 342 с.
3. Гургула І. Народне мистецтво західних областей України. / І. Гургула – К.: Мистецтво, 1966. – 80 с.

4. Жоголь Л. Декоративное искусство в современном интерьере. / Л. Жоголь – К.: Будівельник, 1986. – 200 с.
5. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». / Т. Кара-Васильєва, З. Чегусова – К.: Либідь, 2005. – 280 с.
6. Кара-Васильєва Т. Творці дивосвіту. / Т. Кара-Васильєва – К.: Рад.шк.,1984. – 175с.
7. Кириченко М.А. Український народний декоративний розпис. / М.А. Кириченко – К.: Знання – Прес, 2006. – 228 с.
8. Найден О. Українська народна іграшка. / О. Найден – К.: Арт Ек, 1999. – 256 с.
9. Найден О. Орнамент українського народного розпису: витоки, традиції, еволюція. /О. Найден – К.: Наукова думка, 1989. – 162 с.
10. Попов Б., Ігнатов В., Степко М. та ін. Життя етносу: соціокультурні нариси. / Б.Попов, В.Ігнатов, М.Степко – Київ: Либідь, 1997. – 268с .
11. Селівачов М. Лексикон української орнаментики. / М. Селівачов – К.: Ред.вісника “АНТ”, 2005. – 399 с.
12. Скорик М.М. З джерел писанкового орнаменту./ М.М. Скорик //Народна творчість та етнографія. – 1988. – №4. – С.76
13. Скрипник Г. Етнографічні музеї України. / Г. Скрипник – К.: Наук.думка, 1989. – 303 с.
14. Станкевич М. Українські витинанки. / М. Станкевич – К.: Наук. думка, 1986. – 124 с.
15. Степко М. Буття етносу. Витоки, сучасність, перспективи. / М. Степко - Київ: Знання, 1998. – 248с.